

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/774/2015
Identifikačné číslo spisu:	4111203075
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4111203075.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v dedičskej veci po poručiteľovi H. T. naposledy bývajúcemu v M., o návrhu navrhovateľa JUDr. W. T., bývajúceho v X., proti odporcom 1/ Ing. D. T. bývajúcemu v U. 2/ Ing. T. T., bývajúcemu v U., 3/ T. T. bývajúcej v U., na obnovu konania, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 27D/54/2011, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2012 sp.zn. 5CoD/5/2012, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 19. septembra 2011, č.k. 27D/54/2011- 25 zamietol návrh navrhovateľa na obnovu konania vedeného na tomto súde pod sp.zn. 22D/2007/2004 a odporcom náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol tak s odôvodnením, že navrhovateľ nebol v zmysle § 234 O.s.p. oprávnenou osobou na podanie návrhu na povolenie obnovy konania, nakoľko nebol účastníkom pôvodného dedičského konania a ani právnym nástupcom žiadneho z účastníkov tohto konania. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie navrhovateľ, MUDr. Z. T. a MUDr. M. T..

2. Krajský súd v Nitre uznesením z 31. mája 2012 sp.zn. 5CoD/5/2012, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.), odporcom 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal a odvolanie MUDr. Z. T. a MUDr. M. T. odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). K potvrdzujúcemu výroku rozhodnutia uviedol, že z obsahu podaní navrhovateľa, ktorý je advokátom, jednoznačne vyplývalo, že sa domáhal obnovy dedičského konania, v ktorom nebol účastníkom, preto bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie správne. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkami odvolateľov, že súd prvej inštancie im mal poskytnúť poučenie tak, aby sa dospelo k záveru, že ich podanie treba považovať za žalobu v zmysle § 485 Občianskeho

zákonníka. Ak by totiž odvolatelia chceli podať žalobu o vydanie dedičstva muselo by ich podanie obsahovať žalobný petit, odvolatelia však poukazovali na to, že žalobný petit sa v prípade návrhu na obnovu konania nevyžaduje, čo len potvrdzuje, že sa domáhali obnovy konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods.1 v spojení s § 142 ods.1 O.s.p.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním navrhovateľ (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť, ako aj dôvodnosť dovolania, výslovne odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Uviedol, že si je vedomý nesprávnosti označenia svojho podania, avšak jeho nárok z neho vyplývajúci bol s poukazom na opísané skutkové okolnosti zrejmy a opodstatnený, pričom jeho podradenie pod určitú právnu normu bolo už úlohou súdu. Zdôraznil, že súd nemá robiť rozdiel medzi účastníkom laikom a právnikom. Bol toho názoru, že podanie nemuselo obsahovať žalobný petit v zmysle § 79 ods. 1 O.s.p., nakoľko smerovalo voči súdu so zámerom, aby uplatnil svoju právomoc v objektívnom rozsahu. K pochybeniu na strane súdu došlo aj s poukazom na § 5 ods. 1 O.s.p. Z týchto dôvodov žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Odporcovia k podanému dovolaniu uviedli, že rozhodnutia súdov nižších stupňov považujú za zákonné a správne.

5. Na konanie o dedičstve sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

6. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 2 písm. a/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval podľa prechodných ustanovení § 395 ods. 2 CMP a § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorých právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania navrhovateľa posudzoval v zmysle doterajších ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

9. Navrhovateľ dovolaním napadol potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

10. Predmetné dovolanie by bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd; nepreukázaná bola tiež vada konania namietaná navrhovateľom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

11. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva priznané občianskym súdnym poriadkom [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123

O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

12. Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že súdy nižšieho stupňa dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, keď jeho podanie posudzovali ako návrh na obnovu konania a nič im nebránilo v tom, aby ho po príslušnom poučení považovali z obsahového hľadiska v zmysle uvedených skutkových okolností za žalobu podľa § 175y O.s.p., dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím súdov nižších stupňov o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania nedošlo k odňatiu navrhovateľa konať pred súdom. Ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. totiž dávalo odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu (porušením procesných práv priznaných účastníkom občianskym súdnym poriadkom) a nie s jeho skutkovým a právnym hodnotením veci.

13. Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade ustanovenia § 228 O.s.p.), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná (v prejednávanej veci, či obnovu konania povolí alebo nie), sa označuje ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Samotným právnym posúdením veci ale nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodníмали možnosti uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Z tohto dôvodu boli otázky právneho posúdenia veci súdmi nižších stupňov v doterajšej judikatúre najvyššieho súdu považované (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým bolo možné odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý však ale sám osebe nezakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p.

14. S poukazom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že to, ako súdy z hľadiska obsahového posúdili podanie navrhovateľa a aký záver zaujali ohľadom (ne)splnenia podmienok pre povolenie obnovy konania v zmysle § 228 O.s.p., sú otázky spadajúce pod právne posúdenie veci. Keďže dovolanie navrhovateľa nie je procesne prípustné, dovolací súd sa týmito námietkami nemohol zaoberať.

15. V prejednávanej veci zo spisu nevyplýva, že by sa súdy dopustili porušenia procesných oprávnení navrhovateľa majúcich za následok odňatie mu možnosti pred súdom konať; obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by súdy postupovali v rozpore s ustanovením § 5 ods. 1, 2 O.s.p. či inými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku upravujúcimi poučovaciu povinnosť súdov voči účastníkom počas súdneho konania.

16. Poučovacia povinnosť súdov principiálne zakotvená v doterajšom ustanovení § 5 ods. 1 O.s.p. sa vzťahovala výlučne len na procesné práva a povinnosti účastníkov vyplývajúce pre nich z Občianskeho súdneho poriadku. Otázka voľby procesného nástroja, ktorý zvolí navrhovateľ na ochranu alebo uplatnenie svojich práv a oprávnených nárokov, ako aj jeho obsah, t.j. vymedzenie čoho konkrétne sa bude navrhovateľ v konaní domáhať, sú otázky, ktoré zasahujú do hmotného práva a preto sa na nich poučovacia povinnosť súdu nevzťahuje. Podaný návrh je totiž vždy vyjadrením predstáv navrhovateľa o jeho práve vyplývajúcom z hmotnoprávnej normy, rovnako ako záver súdu o tom, či môže takémuto návrhu vyhovieť alebo nie, je výsledkom aplikácie hmotnoprávnej normy. Preto poučenie súdu nemôže reagovať na nevhodne zvolený procesný prostriedok, ktorý neobstojí z hľadiska hmotného práva, či omyl účastníka pri výbere spôsobu ochrany svojich práv, ktorý nepovedie k cieľu ním sledovanému, ak inak možno na základe takéhoto návrhu konať a rozhodovať, hoci s negatívnym výsledkom pre účastníka konania tak, ako tomu bolo v prejednávanej veci.

17. Poučenie súdu ohľadom návrhu na povolenie obnovy konania môže zahŕňať výlučne otázky procesného charakteru ako sú náležitosti, ktoré zákon pre podanie tohto druhu vyžaduje. Ak by súd v

konaní o povolení obnovy konania poučil účastníka o tom, že ako opomenutý, oprávnený dedič môže svoje právo k dedičstvu uplatniť výlučne žalobou na vydanie dedičstva podľa 485 Občianskeho zákonníka, prekročil by tým rámec poučovacej povinnosti podľa § 5 O.s.p., nakoľko tu ide o poučenie o hmotnom práve oprávneného dediča na vydanie dedičstva, ktoré z tohto ustanovenia pre neho vyplýva. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v konaní nedošlo k odňatiu možnosti navrhovateľa konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

18. Keďže v danom prípade prípustnosť dovolania navrhovateľa nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.